

ПРОТОКОЛ № 4

засідання методичного семінару
кафедри іноземних мов
для гуманітарних факультетів
від 17.04.2025

Присутні: Бухінська Т. В., Велущак М. Я., Веренчанська О. В., Гладкоскок Л. Г., Головацька Н. Г., Гоменюк О. Я., Данилович О. Д., Колісниченко Т. В., Коропатніцька Т. П., Марчук О. В., Матійчак А. А., Мурадханян І. С., Томащук М. В., Франчук Б. Р., Черська Ж. Б.

Відсутні: Паранюк Д. В., Рубанець Т. В., Собков Ю. В.

Слухали: Доповідь Гоменюк О. Я. на тему «Особливості реалізації прямого методу навчання германських мов на Буковині (перша половина ХХ ст.)».

І. Виступили: ас. Гоменюк О. Я., яка доповіла, що дослідження методики навчання іноземних мов (ІМ) необхідне для усвідомлення та відбору кращого та найбільш раціонального методу навчання. Аналіз навчальних програм (НП) і підручників початку ХХ століття свідчить про те, що, в основному, використовувалися прийоми прямого методу навчання ІМ.

Основні положення прямого методу навчання ІМ, як зауважила ас. Гоменюк О. Я., можна сформулювати так: основою навчання ІМ слугують ті ж процеси, що й при оволодінні рідною мовою; головну роль у мовленнєвій діяльності відіграють пам'ять і відчуття, а не мислення. Основною метою навчання ІМ представники прямого методу вважали навчання усного мовлення, що давало учням можливість усно спілкуватися, а відтак вводилося читання та письмо.

Навчання фонетичного матеріалу з НМ на Буковині відбувалося за допомогою пояснення основних фонетичних правил. Навчання фонетики АМ здійснювалося шляхом повторення окремих звуків і слів за вчителем. Під час навчання фонетичного матеріалу НМ використовували фонетичні символи для вдосконалення артикуляційних навичок учнів, виконували пісні. Відмітною рисою навчання фонетики АМ було оволодіння іншомовною інтонацією, що передбачало формування аудитивних навичок і умінь сприймання, відтворення у процесі говоріння й читання.

За словами ас. Гоменюк О. Я., **навчання лексичного матеріалу** з НМ на території Буковини здійснювалося шляхом читання текстів, відповідей на запитання до змісту прочитаного, письмових вправ, а його закріплення та контроль – за допомогою виконання тестів. Навчання іншомовних одиниць АМ відбувалося здебільшого за допомогою наочної та мовної семантизації, а для закріплення лексики пропонувалися вправи на заповнення пропусків. Формування лексичних навичок здійснювалось під час навчання усного мовлення. Тобто лексику засвоювали не ізольовано, а в контексті, що відповідало положенням прямого методу.

Особливістю реалізації прямого методу в процесі **навчання граматичного матеріалу** НМ, як зазначила ас. Гоменюк О. Я., було використання рідної мови під час пояснення складних граматичних явищ: учні заучували напам'ять типові приклади прислів'їв, уривків з прози та лірики, жартів. У старших класах відбувалося узагальнене повторення граматичного матеріалу. Серед вправ переважали вправи на відмінювання та

граматичні перетворення. У процесі навчання граматики АМ не рекомендувалось вивчення граматичних правил, що схвалювалось прибічниками прямого методу.

Навчання говоріння НМ і АМ, згідно з рекомендаціями до НП, здійснювалось у двох формах – діалогічного та монологічного мовлення. До діалогічного мовлення належали бесіда з вчителем, а також самостійно складені учнями та озвучені на уроці діалоги. Прикладом монологічного мовлення були розповідь напам'ять віршів, перекази текстів.

Ас. Гоменюк О. Я. доповіла, що **навчання читання** НМ і АМ на території Буковини в досліджуваній відрізок часу відбувалось за допомогою хрестоматій, до яких також входили вірші, прислів'я, казки, а також твори, які відображали повсякденне життя, культуру, географію та історію країни, мова якої вивчалася. Для старших класів подавали твори для домашнього читання, контроль змісту прочитаного яких здійснювався шляхом обговорення або переказу. Вивчення історії літератури та ознайомлення з біографіями відомих письменників сприяло формуванню загальних знань про розвиток літератури країни, мову якої вивчали.

Навчання письма НМ і АМ на початковому етапі вивчення ІМ здійснювалось за допомогою переписування слів і речень з дошки; написання з пам'яті різних текстів та мовних форм, засвоєних у класі, побудова питань та відповідей за опрацьованими моделями. Відтак додавалися письмовий переказ легких оповідань, відтворення короткого фрагмента розмови в класі та різноманітних уривків для читання. На вищому ступені навчання писемного мовлення відбувалось шляхом підведення підсумків змісту прочитаного, написання творів, листів за зразками з підручника.

Підсумовуючи викладене, ас. Гоменюк О. Я. констатувала, що навчання германських мов на території Буковини у 1918–1932 рр. відбувалось на основі положень прямого методу навчання ІМ, увага в якому приділялася практичному оволодінню ІМ.

II. Виступили: ас. Томащук М. В. з питанням: «Які основні принципи застосовувалися в методиці навчання германських мов на Буковині в першій половині XX століття за прямим методом?»

Відповідь: До дидактичних принципів навчання германських мов на Буковині в першій половині XX відносилися: принцип наочності, принцип міцності, принцип систематичності і послідовності, принцип доступності й посильності, принцип міжкультурної взаємодії та принцип науковості. До методичних принципів належали: принцип усного випередження, принцип інтегрованого навчання аспектів мови та видів мовленнєвої діяльності, принцип взаємопов'язаного навчання мови та культури, принцип домінувальної ролі вправ, а також принцип автентичності навчальних матеріалів.

III. Виступили: доц. Бухінська Т. В. з питанням: «Як здійснювалось навчання лексичного матеріалу за прямим методом на Буковині?»

Відповідь: Навчання лексичного матеріалу за прямим методом на Буковині здійснювалось через читання текстів, віршів, діалогів, після чого учні вивчали невідомі слова, значення яких пояснювалось в підручниках. Лексика не вивчалася ізольовано, а в контексті, за допомогою наочної та мовної семантизації.

Голова методичного семінару

Тетяна КОРОПАТНІЦЬКА

Секретар

Богдана ФРАНЧУК